

FAGLIG LÆSEGUIDE

Faglig læsning er aktiv læsning

Hvad er en faglig læseguide?

Den faglige læseguide er et redskab, som du som underviser bruger til at guide dine elever igennem en tekst.

Når du bruger en læseguide, viser du eleverne:

- hvorfor de skal læse en given tekst.
- hvordan de hensigtsmæssigt bevæger sig igennem teksten
- hvordan de forholder sig aktivt til indholdet og deres udbytte af teksten. På den måde træner læseguiden også eleverne til at forholde sig aktivt til teksters indhold.

Det giver eleverne en øget forståelse og motivation for, hvorfor de skal læse teksten. F.eks. *Jeg skal læse teksten for bedre at forstå forskellen mellem slibning og pudning eller forstå begrebet demokrati.*

Når du udarbejder en læseguide, reflekterer du over valg af tekster og omfang af tekster.

En læseguide kan bruges til alle typer tekster.

En læseguide inddeles i **før læsning**, **under læsning** og **efter læsning**.

Før læsning er vigtig, fordi eleverne inden læsningen skal vide, hvorfor de skal læse teksten, og hvad de fagligt skal have ud af teksten.

Det kan være nødvendigt inden læsningen at forklare ord eller begreber, som er nødvendige for at forstå teksten.

Under "før læsningen" skal eleverne aktivere deres forforståelse. Det fremmer forståelsen at aktivere den viden, eleven allerede har.

Under læsning er vigtig, fordi størstedelen af forståelsen af en tekst sker, når man aktivt forholder sig til indholdet i teksten. Denne del af læseguiden skal derfor vise eleverne, hvordan de skal angribe teksten, og hvordan de undervejs skal forholde sig til indholdet. Dette kan være ved at bruge forskellige aktiviteter/læseforståelsesstrategier. Der er mulighed for differentiering under denne del.

Efter læsning er vigtig, fordi det hjælper eleverne til at fastholde fokus på de centrale informationer fra teksten. Dette kan være ved at bruge forskellige aktiviteter og læseforståelsesstrategier

Hvordan udarbejdes en faglig læseguide?

FØR LÆSNING

Læseformål:

Her formulerer du det faglige udbytte, som eleverne skal opnå ved læsningen af teksten.

Der er stor forskel på, om man læser en tekst for fornøjelsens skyld, skimmer en tekst for at finde en bestemt information, eller man nærlæser en tekst for at få faglig viden om et bestemt emne. Et tydeligt læseformål hjælper eleverne til at udvælge læsemåde/læsestrategi, og det hjælper dem til at vide, hvad de skal være opmærksomme på under læsningen.

Det er vigtigt, at læseformålet formuleres så kort, præcist og konkret som muligt og med tanke på elevforudsætninger. Det betyder, at læseformålet skal formuleres med ord, som eleverne forstår.

Der må ikke være for mange mål med læsningen. To-tre mål er tilstrækkeligt.

Et læseformål kan fx formuleres sådan her:

Når du har læst/hørt kapitlet, kan du:

- forklare om nervesystemets anatomiske opbygning
- nævne årsager til apopleksi

Når du har læst/hørt novellen, ved du:

- hvem er hovedperson
- hvor handlingen foregår
- om det er en åben eller lukket slutning

Når du har læst/hørt teksten, kan du:

- beskrive hvad begrebet kultur betyder
- nævne hvad der kendetegner den danske kultur
- give eksempler på kulturforskelle i Danmark

Når du har læst/hørt instruktionen, kan du:

- lave en plan for, hvordan du vil vådrumssikre
- nævne, hvilke materialer der skal bruges til vådrumssikring

Når du har læst/hørt teksten, kan du:

- forklare sommerfuglemodellen
- nævne eksempler på den biologiske og sociale arv
- forklare hvad en mønsterbryder er

Forklaring af ord og begreber:

I før læsning er det vigtigt kort at forklare centrale ord/begreber, som er nødvendige at kende for at forstå teksten. Forklaringen kan være i form af ord, billeder og/eller lyd. Du kan også lade eleverne selv slå centrale ord/begreber op.

Fx

Nedbryde: dele et stof i to eller flere dele

Politisk ideologi: politisk holdning til hvordan samfundet er, og hvordan det bør være

Idéer til aktiviteter til før læsning:

[Her kan du finde eksempler på aktiviteter til før læsning](#)

*En faglig læseguide
hjælper eleverne til
bedre at forstå det, de læser*

UNDER LÆSNING

Aktiviteterne skal være en hjælp til at forstå læseformålet.

Vær opmærksom på ikke at lave så mange aktiviteter, at tekstlæsningen kommer til at føles uoverskuelig eller for tidskrævende.

Det er rigtig vigtigt kun at arbejde med aktiviteter, der passer til læseformålet.

Eksempler på hvordan aktiviteterne kan formuleres:

- Læs/hør s. 706. Stop op og genfortæl for dig selv, hvad formålet med nervesystemet er.
- Læs/hør og skriv/indtal med dine egne ord en forklaring af omsorgssvigt/forskellen på empati og sympati
- Hvad hedder dette ord på dit eget sprog? Skriv en forklaring på dansk
- Stop efter afsnittet og stil et spørgsmål til noget, du ikke forstår
- Læs/hør s. 706-716 og forklar nervesystemets opbygning ved at udfylde figur X
- Organiser fx vha. mindmap eller skema
- Tegn hjertets opbygning, zonen for nærmeste udvikling, cellens opbygning
- Læs/hør s. 10/om XXX og tænk over hvorfor XXX er vigtig? Hvorfor tror du...?
- Spring over afsnittet om YYY
- Afsnittet er ikke så vigtigt i forhold til læseformålet. De kan derfor springe det over – men det er selvfølgelig ikke 'forbudt' at læse det alligevel
- Udfyld begrebskortet for ordet X

Aktiviteterne kan også være en fysisk aktivitet i værkstedet.

Aktiviteter til under læsning:

[Her kan du finde eksempler på aktiviteter og skabeloner til under læsning](#)

EFTER LÆSNING

Her er det vigtigt, at aktiviteten stemmer overens med læseformålet.

Kig på læseformålet igen:

- Kan du forklare nervesystemets anatomiske opbygning?
- Kan du nævne årsager til apopleksi?
- Hvad forstod jeg ikke?
- Hvad har jeg brug for at vide mere om for at kunne opfylde læseformålet?
- Kan du bruge det, du har læst, når du er i oplæring/værkstedet?

Aktiviteter til efter læsning:

[Her kan du finde eksempler på aktiviteter til efter læsning](#)

EKSEMPLER PÅ FAGLIGE LÆSEGUIDES

[Her kan du se eksempler på udfyldte faglige læseguides](#)

